

de Rechtspraak

Rechtbank Utrecht

AANTEKENEN [ ] PER POST [ ] PER FAX (0546) 579 499

Mevrouw mr. A.M.C.C. Tubbing
Aardbolhof 8
3951 EB Maarn

Sector bestuursrecht
Rechtbank Utrecht

bezoekadres
Vrouwe Justitiaplein 1
3511 EX Utrecht

correspondentieadres
Postadres: Postbus 13023,
3507 LA Utrecht

t (030) 22 33 000
f Algemeen (030) 22 33 498
Voorlopige Voorzieningen
(030) 22 33 548
www.rechtspraak.nl
Royal Bank of Scotland:
56.99.90.696

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden. Wilt u
slechts één zaak in uw brief
behandelen.

datum 23 augustus 2012
onderdeel Cluster B
contactpersoon R. Blokker-Velthuisen
doorkiesnummer 030-2233630
ons kenmerk zaaknummer UTR 11 / 261 BESLU V31
uw kenmerk
bijlage(n)
faxnummer afdeling (030) 223 34 98
onderwerp het beroep van Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming
te Wierden

Geachte mevrouw,

Over het beroep met procedurenummer UTR 11 / 261 BESLU V31 deel ik u het volgende mee. De rechtbank heeft een tussenuitspraak gedaan. Ik stuur u een kopie van de uitspraak. Indien in deze uitspraak wordt verwezen naar een uitspraak met een LJN-nummer, is de tekst van de betreffende uitspraak onder dat nummer gepubliceerd op www.rechtspraak.nl.

De rechtbank stelt verweerder in de gelegenheid om binnen zes weken na verzending van deze uitspraak het in de uitspraak geconstateerde gebrek te herstellen met inachtneming van hetgeen de rechtbank in de uitspraak heeft overwogen. Indien verweerder overgaat tot herstel van het gebrek bent u op grond van artikel 8:51b, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid om binnen vier weken na verzending van de mededeling van verweerder schriftelijk uw zienswijze over de wijze waarop het gebrek is hersteld, naar voren te brengen.

Tegen deze uitspraak kunt u (nog) geen rechtsmiddel instellen.

Als u naar aanleiding van deze brief vragen hebt, kunt u contact opnemen met de administratie van de rechtbank op het hierboven vermelde doorkiesnummer.

Als u de rechtbank belt of schrijft, verzoek ik u het zaaknummer te vermelden.

Hoogachtend,

de griffier

tussenuitspraak

RECHTBANK UTRECHT

Sector bestuursrecht

zaaknummers: SBR 11/711, SBR 11/307 en SBR 11/261 T

tussenuitspraak van de meervoudige kamer van 20 augustus 2012 in de zaak tussen

De Stichting Werkgroep Roofvogels (Werkgroep roofvogels), te Assen,
(gemachtigde: J.M. Sevink),

de Vereniging Vogelbescherming Nederland (Vogelbescherming), te Zeist,
(gemachtigde: mr. A.I. Doesburg),

de Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming (VPDM), te Utrecht,
(gemachtigde: mr. A.M.C.C. Tubbing),

eisers

en

de staatsecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, verweerder
(gemachtigde: mr. J.C.Q. Bult).

Als derde-partijen hebben aan het geding deelgenomen:
de Algemene Vereniging Inlands Hout, te Houten (AVIH),
(gemachtigde: C. Boon),

en

het Bosschap, te Driebergen-Rijsenburg,
(gemachtigden: C.Y. Weebers en mr. H.C. Beekhuis).

Procesverloop

Bij besluit van 6 december 2010 (het goedkeuringsbesluit) heeft verweerder de 'Gedragscode bosbeheer' (hierna: de gedragscode) goedgekeurd.

Eisers hebben tegen het goedkeuringsbesluit beroep ingesteld.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Bij brief van 23 februari 2011 heeft de rechtbank Assen, waar de Werkgroep roofvogels aanvankelijk haar beroep had ingesteld, het beroep in overleg met de Werkgroep roofvogels en verweerder doorgezonden naar de rechtbank Utrecht, zodat de zaken van eisers gevoegd behandeld kunnen worden.

Bij brief van 15 april 2011 heeft de rechtbank aan partijen medegedeeld dat de zaken gevoegd zullen worden behandeld.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 20 juni 2012. Eisers hebben zich ter zitting laten vertegenwoordigen door hun gemachtigden. De Vogelbescherming heeft daarnaast R.L. Vogel als deskundige meegenomen naar de zitting.

Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door zijn gemachtigde.

De derde-partijen hebben zich laten vertegenwoordigen door hun gemachtigden.

Overwegingen

1. In de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora en faunawet (Ffw) is een aantal verbodsbepalingen opgenomen ter bescherming van bepaalde plant- en diersoorten. In de Ffw is eveneens de mogelijkheid gegeven om uitzonderingen op deze verboden te creëren door middel van een ontheffing of vrijstelling. Artikel 16b, tweede lid, van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (het Vrijstellingsbesluit) geeft als uitzondering op deze verboden de situatie waarin werkzaamheden worden verricht overeenkomstig een door de staatssecretaris goedgekeurde gedragscode. De goedkeuring van een gedragscode heeft niet het karakter van een individuele ontheffing voor een specifieke werkzaamheid, maar voorziet in een vrijstelling voor een categorie van werkzaamheden. Als conform een goedgekeurde gedragscode wordt gehandeld, geldt er een vrijstelling voor de verrichte werkzaamheden. Op dat moment hoeft daarom geen afzonderlijke ontheffing meer te worden aangevraagd.

2. Tegen deze achtergrond heeft het Bosschap de gedragscode opgesteld, met medewerking van AVIH, de 12 Landschappen, Natuurmonumenten, SBNL, Staatsbosbeheer en de Unie van Bosgroepen. Het betreft een sectorbrede gedragscode voor het uitvoeren van werkzaamheden in het kader van bestendig bosbeheer, zoals blijkt uit de toelichting onder 'inleiding' en 'reikwijdte' van de gedragscode. Bij de gedragscode hoort de checklist bosbeheer, welke voor aanvang van de werkzaamheden kan worden ingevuld door de beheerder. Op de checklist staat onder meer een lijst met 24 vogelsoorten. Deze vogelsoorten zijn afkomstig van de Rode lijst 2004 en bijlage I van de Vogelrichtlijn waarop vogelsoorten staan die extra bescherming behoeven.

Bij het besluit van 6 december 2010 heeft verweerder de gedragscode goedgekeurd. De gedragscode is feitelijk de opvolger van de in 2005 goedgekeurde 'Gedragscode zorgvuldig bosbeheer', die tot 1 januari 2010 geldig was.

3. De rechtbank stelt vast dat alle beroepsgronden van eisers betrekking hebben op de, volgens eisers gebrekkige, bescherming van vogels door middel van de gedragscode. Nu er geen beroepsgronden zijn aangevoerd die zien op bescherming van andere diersoorten of van planten, zal de rechtbank zich bij de beoordeling van de beroepsgronden beperken tot een toetsing aan de voor de bescherming van vogels relevante nationale en internationale wet- en regelgeving.

4. De Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (2009/147/EG, hierna: de Vogelrichtlijn) is, gelet op artikel 1, eerste lid, gericht op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lid-Staten waarop het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van toepassing is.

Artikel 9, eerste lid, van de Vogelrichtlijn bepaalt dat, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, om de volgende redenen kan worden afgeweken van de (in artikel 5, 6, 7 en 8 genoemde) verbodsbepalingen uit de richtlijn:

- a. - in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid,
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer,
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren,
- ter bescherming van flora en fauna;
- b. voor doeleinden in verband met onderzoek en onderwijs, het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doeleinden samenhangende teelt;
- c. ten einde het vangen, het houden of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Het tweede lid van dit artikel bepaalt dat in de afwijkende bepalingen moet worden vermeld:

- voor welke soorten mag worden afgeweken,
- welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan,
- onder welke voorwaarden met betrekking tot het risico en onder welke omstandigheden van tijd en van plaats deze afwijkende maatregelen mogen worden genomen,
- welke autoriteit bevoegd is te verklaren dat aan die voorwaarden is voldaan, en te beslissen welke middelen, installaties of methoden mogen worden aangewend, binnen welke grenzen en door welke personen,
- welke controles zullen worden uitgevoerd.

Ingevolge artikel 9 van de Ffw is het verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Ingevolge artikel 10 van de Ffw is het verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Ingevolge artikel 11 van de Ffw is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Ingevolge artikel 12 van de Ffw is het verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of

te vernielen.

Ingevolge artikel 75, derde lid, van de Ffw kan de minister ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 8 tot en met 15a, 15b, tweede lid in samenhang met het eerste lid, 16, 17, 18, 50, 51, 52, 53, 58, 59, tweede lid, 64 en 72, vijfde lid.

Ingevolge het vijfde artikellid worden vrijstellingen en ontheffingen tenzij uitvoering van internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de Europese Unie of andere volkenrechtelijke organisaties noodzaakt tot het verlenen van vrijstelling of ontheffing om andere redenen, slechts verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

In het zesde lid, van artikel 75 van de Ffw is bepaald dat, onverminderd het vijfde lid, voor soorten genoemd in bijlage IV van richtlijn 92/43/EEG (de Habitatrichtlijn), voor soorten vogels als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b, en voor bij algemene maatregel van bestuur aangewezen beschermde inheemse dier- of plantensoorten vrijstelling of ontheffing slechts worden verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat:

[..]

c. met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen.

De hier bedoelde algemene maatregel van bestuur is het Vrijstellingsbesluit.

Artikel 16b van het Vrijstellingsbesluit luidt als volgt:

1. De verboden, bedoeld in de artikelen 8 tot en met 12 van de wet, gelden niet bij:

- a. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen en bermen en in het kader van natuurbeheer;
- b. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw en de bosbouw;
- c. bestendig gebruik;
- d. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van in het wild levende dieren en planten behorende tot:

- a. bij ministeriële regeling aangewezen beschermde inheemse dier- en plantensoorten;
- b. overige beschermde inheemse dier- en plantensoorten, mits de werkzaamheden en het gebruik aantoonbaar plaatsvinden overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode.

3. In afwijking van het tweede lid, onderdeel b, gelden de vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, onderdelen b en c, voor wat betreft artikel 10 van de wet niet ten aanzien van de soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 bij dit besluit.

4. In afwijking van het tweede lid, onderdeel b, geldt de vrijstelling, bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, niet ten aanzien van de soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 bij dit besluit.

5. Bij de in het tweede lid bedoelde ministeriële regeling worden niet aangewezen vogelsoorten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b, van de wet en soorten, die genoemd worden in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 bij dit besluit.

Artikel 16c, eerste lid, van het Vrijstellingsbesluit geeft nadere regels omtrent de goedkeuring van een gedragscode:

1. Een gedragscode, als bedoeld in artikel 16b, tweede lid, onderdeel b, wordt slechts goedgekeurd, indien hierin een wijze van uitvoering van werkzaamheden of gebruik is

beschreven waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende gewaarborgd is dat ten aanzien van de in artikel 16b, tweede lid, onderdeel b, bedoelde soorten:

a. geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

b. zorgvuldig wordt gehandeld, hetgeen inhoudt dat:

1°. slechts werkzaamheden verricht worden of gebruik plaatsvindt waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de in artikel 16b, tweede lid, onderdeel b, bedoelde soorten;

2°. voor wat betreft dieren voorafgaand en tijdens de werkzaamheden of het gebruik in redelijkheid alles wordt verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

i. de in artikel 16b, tweede lid, onderdeel b, bedoelde dieren worden gedood, verwond, gevangen, bemachtigd of met het oog daarop worden opgespoord;

ii. nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de in artikel 16b, tweede lid, onderdeel b, bedoelde dieren worden beschadigd, vernield, uitgehaald, weggenomen of verstoord;

iii. eieren van de in artikel 16b, tweede lid, onderdeel b, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield.

5. Als meest verstrekkende grond voeren eisers aan dat de werkzaamheden waarop de gedragscode van toepassing is, niet vallen onder de afwijkingssituaties zoals genoemd in de Vogelrichtlijn.

In artikel 9, eerste lid, van de Vogelrichtlijn is limitatief een aantal belangen genoemd, in verband waarmee mag worden afgeweken van het in de richtlijn neergelegde beschermingsregime. Er mogen, zoals de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) in haar uitspraak LJN BM9649 heeft overwogen, in de nationale wetgeving geen grondslagen voor het verlenen van ontheffing van aan de Vogelrichtlijn ontleende verbodsbepalingen gehanteerd worden die niet in de Vogelrichtlijn staan vermeld en hiervan ook niet direct zijn af te leiden. Nu de gedragscode ziet op vrijstelling ten aanzien van de middels de Vogelrichtlijn beschermde vogels, moet de rechtbank allereerst beoordelen of de grondslag waarop de vrijstelling is verleend zich verdraagt met de belangen die in de Vogelrichtlijn worden genoemd.

Verweerder heeft de goedkeuring van de gedragscode gebaseerd op het belang genoemd in artikel 16b, eerste lid, aanhef en onder b, van het Vrijstellingsbesluit, te weten: de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw. De gedragscode ziet daarbij uitsluitend op bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw. Nu de wettelijke bepalingen geen eenduidige definitie van het begrip 'bestendig beheer' omvatten, zal de rechtbank dit begrip zelf uitleggen.

De rechtbank overweegt dat het woord 'bestendigen' wil zeggen: duurzaam maken, laten voortduren. Ook 'onderhouden' betekent: laten voortduren, behouden. Werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw moeten naar het oordeel van de rechtbank dan ook worden geacht te zijn gericht op het in stand houden van het bosperceel waar de werkzaamheden plaatsvinden, als zodanig. Hiermee worden naar het oordeel van de rechtbank de in de Vogelrichtlijn genoemde belangen 'de bescherming van de flora en fauna' en 'de volksgezondheid en openbare veiligheid' gediend. Door ervoor te zorgen dat het bos als zodanig kan voortbestaan, blijft immers ook het leefgebied van onder meer vogels bewaard. Door het voorkomen van dierlijke plagen en het opruimen van loshangende takken wordt het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid behartigd. Bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw, zoals bedoeld in artikel 16b, aanhef en onder b, van het Vrijstellingsbesluit, dient dan ook daadwerkelijk de genoemde belangen uit de Vogelrichtlijn. Het feit dat degenen die deze werkzaamheden verrichten daarbij mogelijk een economisch voordeel behalen, maakt dit niet anders. Werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en

---

onderhoud worden immers primair verricht ten behoeve van de instandhouding van het bos. Deze grond leidt er dan ook niet toe dat het goedkeuringsbesluit om deze reden onverenigbaar is met de in artikel 9, eerste lid, van de Vogelrichtlijn genoemde afwijkingsvoorwaarden. Met betrekking tot de gedragscode zelf, overweegt de rechtbank dat daarin duidelijk is vermeld dat de vrijstelling op basis van de gedragscode alleen ziet op werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud. De gedragscode vermeldt dat wanneer sprake is van kaalkap die gericht is op of leidt tot omvorming van het (bos)perceel naar een andere functie, de vrijstelling niet geldt. Op deze wijze is in de gedragscode vastgelegd dat werkzaamheden die uitsluitend worden verricht ten behoeve van economisch gewin, zoals kaalkap, niet zijn aan te merken als werkzaamheden die vallen onder de gedragscode. Voor dit soort werkzaamheden dient derhalve een afzonderlijke ontheffing te worden aangevraagd.

6. Artikel 13 van de Vogelrichtlijn is door middel van artikel 75 Ffw op gelijklopende wijze geïmplementeerd in de Ffw. Om goedgekeurd te kunnen worden, moet de gedragscode daarom voldoen aan het in de Ffw neergelegde vereiste dat vrijstelling slechts verleend wordt indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Eisers voeren aan dat de gedragscode hieraan niet voldoet. Op de checklist, welke bij de gedragscode hoort, is slechts een beperkt aantal soorten genoemd. Bosbeheerders zullen daardoor uitsluitend rekening houden met de op de checklist genoemde soorten. Volgens eisers maakt deze checklist van een minimumvereiste aan inventarisatie en bescherming in feite een maximumvereiste. De gedragscode, die door verweerder is goedgekeurd, zal daarom afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding. De door de Vogelbescherming meegebrachte deskundige R.L. Vogel heeft daarnaast ter zitting verklaard dat een aantal vogelsoorten thans afneemt. Wanneer bij deze afname, ten gevolge van boswerkzaamheden nog eens 2 tot 5% afname opgeteld moet worden, zou dat effect kunnen hebben op de gehele populatie. Daarbij heeft de deskundige verklaard dat zangvogels gemiddeld slechts twee tot drie jaar leven. Het is dan ook cruciaal dat in die tijd jongen worden voortgebracht. Als dat een jaar helemaal niet gebeurt, heeft dit een afname van 72% van de (plaatselijke) populatie ten gevolg. De gedragscode kan derhalve negatieve gevolgen hebben voor de populatie van vogelsoorten en daarmee op de gunstige staat van instandhouding, aldus de deskundige.

De rechtbank stelt vast dat maatregel 6 van de gedragscode verplicht tot inventarisatie door een deskundige van de aanwezige flora en fauna-elementen die bij het uitvoeren van de boswerkzaamheden moeten worden beschermd. Vervolgens wordt in de maatregel verwezen naar de checklist behorende bij de gedragscode. In deze checklist is slechts een beperkt aantal vogelsoorten opgenomen. De checklist omvat echter eveneens notitieruimte om aan te tekenen of er 'andere vogel-, plant of diersoorten of elementen die bescherming behoeven' aanwezig zijn in het werkveld. Ook wordt in het goedkeuringsbesluit toegelicht dat de checklist de (bos)vogels omvat die op de Rode lijst staan of in bijlage 1 van de Vogelrichtlijn, doch dat de bescherming van de Ffw alle mogelijke in het plangebied voorkomende broedvogels omvat. De rechtbank is van oordeel dat op deze wijze uit het goedkeuringsbesluit in combinatie met de gedragscode voldoende blijkt dat de checklist is bedoeld als minimumvereiste, terwijl ook alle andere beschermde vogelsoorten moeten worden geïnventariseerd en beschermd. Het opnemen van alle mogelijk aanwezige vogels op de checklist zou bovendien leiden tot een onoverzichtelijke en niet goed hanteerbare checklist. Er zijn dan ook geen aanknopingspunten om aan te nemen dat het opnemen van een beperkt aantal vogelsoorten op de checklist afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de andere soorten.

Met betrekking tot hetgeen door de deskundige ter zitting is verklaard, overweegt de rechtbank als volgt. De deskundige wijst in zijn verklaring slechts op de mogelijkheid dat er afbreuk kan worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding, wanneer door

---

boswerkzaamheden het broeden van vogels wordt verstoord. Dat het broeden daadwerkelijk wordt verstoord door de werkzaamheden die overeenkomstig de gedragscode zouden worden uitgevoerd, blijkt evenwel niet uit de verklaring van de deskundige noch uit de gedingstukken en andere ingebrachte gegevens. Nu de verklaring van de deskundige is gebaseerd op aannames, in plaats van concrete gegevens, zijn er onvoldoende aanknopingspunten om aan te nemen dat door de gedragscode in zijn algemeenheid afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding. Deze grond slaagt daarom niet.

7. Uit het zesde lid van artikel 75 Ffw, waarin artikel 9, eerste lid, van de Vogelrichtlijn is geïmplementeerd, vloeit voort dat vrijstelling of ontheffing slechts wordt verleend indien geen andere bevredigende oplossing bestaat. Eisers zijn van mening dat de gedragscode niet aan deze alternatieventoets voldoet. Het goedkeuringsbesluit had daarom niet mogen worden afgegeven.

De rechtbank volgt dit betoog niet. Er zijn geen aanknopingspunten om aan te nemen dat er een andere bevredigende oplossing bestaat om bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw te verrichten dan met een categorale vrijstelling als de onderhavige. Het aanvragen van een ontheffing voor elke afzonderlijke werkzaamheid in dat kader en voor alle betrokken soorten is, met het oog op de belangen 'volksgezondheid en openbare veiligheid' en 'bescherming van flora en fauna' die met de bestendige werkzaamheden worden gediend, een onvoldoende doelmatig alternatief.

8. Vervolgens is aangevoerd aan dat sprake is van een onzorgvuldige voorbereiding van het goedkeuringsbesluit. Er heeft in 2009 een onderzoek plaatsgevonden door SOVON vogelonderzoek Nederland, resulterende in het rapport 'Evaluatie toepassing gedragscode zorgvuldig bosbeheer met betrekking tot broedvogels'. Daarnaast is er een enquêteonderzoek en workshop gehouden in opdracht van Bosschap. Deze onderzoeken zijn niet bij het ontwerpbesluit ter inzage gelegd.

Nu voor het goedkeuringsbesluit gebruik is gemaakt van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, dient verweerder op grond van artikel 3:11 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) met het ontwerpbesluit ook de stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor een beoordeling van het ontwerp ter inzage te leggen. Voornoemde onderzoeken zijn naar het oordeel van de rechtbank redelijkerwijs nodig voor de beoordeling van het ontwerpbesluit. Verweerder heeft deze dan ook ten onrechte niet ter inzage gelegd. De rechtbank stelt echter vast dat het onderzoek van SOVON, en de resultaten van de workshop en enquête in het aan de rechtbank overgelegde dossier zijn opgenomen. Eisers hebben dientengevolge in beroep alsnog van deze stukken kennis kunnen nemen (voor zover al niet bij hen bekend) en daarop in beroep kunnen reageren en zij hebben dit ook gedaan. Nu blijkt dat eisers niet in hun belang zijn geschaad door het niet ter inzage leggen van de stukken en evenmin aannemelijk is dat er nog andere belanghebbenden zijn die door deze handelwijze zijn benadeeld, kan het gebrek worden gepasseerd met toepassing van artikel 6:22 van de Awb.

Eisers voeren voorts aan dat in de oude gedragscode 'zorgvuldig bosbeheer' is opgenomen dat vóór het aflopen van de geldigheid van die gedragscode, zal worden bekeken of ontwikkelingen in de praktijk gedurende die periode aanleiding geven om de (nieuwe) gedragscode aan te passen. Voornoemde onderzoeken zijn te laat of niet opgezet en daarom niet bij de voorbereiding van de gedragscode betrokken. Er had juist tijdens de werkzaamheden die werden uitgevoerd onder de oude gedragscode monitoring en veldonderzoek moeten plaatsvinden om te bestuderen wat de invloed van de oude gedragscode op de vogelstand was.

De rechtbank overweegt dat het wenselijk was geweest als de gegevens, bijvoorbeeld checklisten, van werkzaamheden die in het kader van de oude gedragscode zijn uitgevoerd,

---

zouden zijn bewaard en geëvalueerd. Nu dergelijke gegevens feitelijk ontbraken, heeft verweerder zich naar het oordeel van de rechtbank in redelijkheid kunnen baseren op voornoemde onderzoeken, welke tot stand zijn gekomen met medewerking van ter zake deskundige organisaties en zijn meegewogen in de besluitvorming. Tot een onzorgvuldige voorbereiding van het goedkeuringsbesluit leidt deze gang van zaken niet. Dit betoog slaagt niet.

9. Eisers voeren aan dat verweerder had moeten motiveren waarom hij de gedragscode heeft goedgekeurd terwijl een groot aantal daarop betrekking hebbende aanbevelingen niet in de gedragscode zijn opgenomen. Zo is een aantal van de door het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) gegeven aanbevelingen ten aanzien van de gedragscode niet overgenomen. Ook van de aanbevelingen die naar aanleiding van het enquêteonderzoek en de workshop zijn gedaan, is maar een beperkt aantal overgenomen in de gedragscode. De aanbevelingen uit het SOVON-rapport zijn in het geheel niet overgenomen, aldus eisers.

De rechtbank overweegt dat het feit dat de aanbevelingen van voornoemde rapporten niet zijn overgenomen op zichzelf niet als onzorgvuldig is aan te merken. Verweerder heeft de benodigde kennis moeten vergaren ten behoeve van (de goedkeuring van) de gedragscode. Verweerder heeft dit, zoals hiervoor overwogen, in voldoende mate gedaan. Vervolgens heeft verweerder moeten beoordelen of deze gedragscode voldoet aan de afwijkingsvereisten zoals die voortvloeien uit de Vogelrichtlijn, de Ffw en het Vrijstellingsbesluit. Of de door LNV of een andere organisatie gedane aanbevelingen al dan niet in de gedragscode zijn opgenomen, is op zichzelf geen voorwaarde om de gedragscode goed te kunnen keuren. Verweerder hoeft dan ook niet te motiveren waarom de aanbevelingen niet zijn opgenomen in de gedragscode. Wel dient hij te motiveren waarom hij de gedragscode heeft goedgekeurd. Of de motivering van verweerder afdoende is om het besluit te dragen, moet blijken uit de bespreking van de overige gronden. Echter, verweerder is niet gehouden te motiveren waarom de gedragscode is goedgekeurd terwijl de aanbevelingen niet zijn overgenomen. Deze grond slaagt daarom niet.

10. Voorts is aangevoerd dat verweerder de gedragscode, naar aanleiding van de in de voorbereidingsprocedure aangevoerde zienswijzen op het ontwerpbesluit, niet op de juiste manier heeft verbeterd. Verweerder heeft een aantal wijzigingen opgenomen in het goedkeuringsbesluit, in plaats van de gedragscode zelf aan te (laten) passen. Verweerder heeft toegelicht dat hij deze wijzigingen niet in de gedragscode heeft verwerkt, omdat dit document niet door verweerder zelf is opgesteld. Het goedkeuringsbesluit moet echter geacht worden deel uit te maken van de gedragscode, waardoor eventuele wijzigingen en verbeteringen ook daarin kunnen worden opgenomen.

De rechtbank stelt voorop dat het voor de hanteerbaarheid van de gedragscode in de praktijk te prefereren valt dat een wijziging in de gedragscode zelf wordt opgenomen en dat verweerder dan wel de opstellers van de gedragscode het daartoe leiden dat dit gebeurt. Het is immers niet realistisch te verwachten dat de gebruikers van de gedragscode bij het gebruik daarvan ook steeds het goedkeuringsbesluit zullen inzien. Deze praktische overweging laat echter onverlet dat de wijze waarop verweerder wijzigingen heeft doorgevoerd juridisch gezien correct is. In het goedkeuringsbesluit wordt immers het kader geschetst waarin en de voorwaarden waaronder de gedragscode wordt goedgekeurd. Dit valt ook af te leiden uit de uitspraak van de ABRvS van 30 juni 2010 (LJN BM9649), waarin wordt overwogen dat verweerder een onduidelijkheid in de gedragscode heeft weggenomen door in het goedkeuringsbesluit een nadere toelichting op te nemen. Deze beroepsgrond slaagt dan ook niet.

11. Eisers hebben betoogd dat de huidige gedragscode niet had mogen worden goedgekeurd omdat daarin niet is voorzien in een monitoring-systeem.

De rechtbank overweegt dat uit artikel 9, tweede lid, van de Vogelrichtlijn volgt dat wanneer wordt afgeweken van de verbodsbepalingen uit die richtlijn, moet worden vermeld welke controles zullen worden uitgevoerd. Deze voorwaarde richt zich echter tot de lidstaten en niet tot de individuele gebruikers van een vrijstelling of ontheffing. In artikel 112, eerste lid, van de Ffw is verweerder de bevoegdheid verleend tot het opleggen van een last onder dwangsom indien niet overeenkomstig een gedragscode wordt gehandeld. Ook kan op grond van de Wet op de economische delicten strafrechtelijk worden opgetreden. Daarnaast zijn, krachtens artikel 104, eerste lid, van de Ffw, ambtenaren aangewezen om toe te zien op de naleving van hetgeen bij of krachtens de Ffw is bepaald. In dat verband dienen zij eveneens te controleren of goedgekeurde gedragscodes worden nageleefd. Nu in het nationale wettelijke kader in controlemaatregelen is voorzien, is aan het controlevereiste uit de Vogelrichtlijn voldaan. Deze grond slaagt daarom niet.

12. Hoewel het vereiste van controles uit de Vogelrichtlijn, zoals hiervoor overwogen, zich richt tot lidstaten en niet tot individuele gebruikers, worden in de nationale regelgeving in dit kader ook eisen gesteld aan de gebruiker van de gedragscode. Zo volgt uit artikel 16b van het Vrijstellingsbesluit dat aantoonbaar gehandeld moet worden volgens de gedragscode. De onder 8 genoemde ambtenaren belast met het toezicht op de naleving moeten zich er dan ook van kunnen vergewissen dat de werkzaamheden daadwerkelijk conform de gedragscode hebben plaatsgevonden. Eisers voeren aan dat dit niet mogelijk is nu in de gedragscode slechts wordt aanbevolen dat de checklist behorende bij de gedragscode door bosbeheerders bewaard wordt.

De rechtbank is van oordeel dat, wanneer bosbeheerders de door hen gebruikte checklisten niet bewaren, het vrijwel onmogelijk wordt om te controleren of er is gewerkt met een checklist en conform de gedragscode. In de gedragscode danwel in het bijbehorende goedkeuringsbesluit had daarom de verplichting opgenomen moeten worden om de checklisten behorende bij de overeenkomstig de gedragscode uitgevoerde werkzaamheden gedurende een door verweerder te bepalen termijn na die werkzaamheden te bewaren. Nu verweerder dit niet heeft gedaan is het goedkeuringsbesluit op dit punt in strijd met artikel 16b van het Vaststellingsbesluit verleend. Deze grond van eisers slaagt. In rechtsoverweging 19 zal de rechtbank de aan deze conclusie te verbinden gevolgen uiteenzetten.

13. In de gedragscode is een aantal maatregelen opgenomen die er op gericht zijn zoveel mogelijk te voorkomen dat beschermde diersoorten schade ondervinden door de werkzaamheden. Met betrekking tot deze in de gedragscode opgenomen maatregelen voeren eisers allereerst aan dat uit jurisprudentie van de ABRvS blijkt dat ook bij mitigerende maatregelen een ontheffing nodig is. Daarbij verwijzen eisers naar de uitspraken van 15 februari 2012 en 21 maart 2012 (LJN BV5108 en BV9455).

Anders dan eisers acht de rechtbank deze uitspraken niet zonder meer van belang voor de onderhavige zaak. Daar ging het immers om de vraag of gelet op de bedoelde maatregelen toch sprake was van overtreding van een verbodsbepaling uit de Ffw waarvoor een ontheffing had moeten worden verleend. Bij het goedkeuringsbesluit, dat hier ter toetsing voorligt, is het gevolg van het handelen overeenkomstig de gedragscode dat voor het overtreden van die verboden een vrijstelling geldt. De aangehaalde uitspraken hebben derhalve betrekking op een andere juridische situatie met een ander afwegingskader.

14. Eisers voeren verder aan dat de maatregelen die in de gedragscode zijn opgenomen, onvoldoende concreet en handhaafbaar zijn geformuleerd. De gedragscode is daardoor

onvoldoende handhaafbaar en had niet mogen worden goedgekeurd.

De rechtbank overweegt, in navolging van de ABRvS (LJN BM9649), dat de gedragscode een collectief karakter heeft, en een sectorbreed handelingskader moet kunnen bieden. Daarom hoeven niet alle denkbare situaties vooraf concreet te worden ingevuld. Volstaan mag worden met minimumvereisten waaraan de gebruikers van de gedragscode, in dit geval de bosbeheerders, aantoonbaar moeten voldoen. Dat de gedragscode termen als 'redelijkerwijs', 'voor aanvang' en 'zo kort mogelijk' bevat, leidt dan ook niet tot de conclusie dat de gedragscode niet goedgekeurd had mogen worden.

15. In maatregelen 4 en 5 van de gedragscode is een werkstop opgenomen van 15 maart tot 15 juli ter bescherming van broedende vogels. In deze periode mogen in loof- en gemengd bos in het geheel geen werkzaamheden uitgevoerd worden. In naald- en populierenbos worden gedurende deze periode geen werkzaamheden uitgevoerd in een vak/afdeling wanneer is vastgesteld dat daar broedgevallen voorkomen die zijn opgenomen in de Rode lijst 2004 of bijlage 1 van de Vogelrichtlijn.

Eisers voeren aan dat de lengte van de werkstop, zoals die in de gedragscode is aangehouden, onvoldoende is. Sommige vogels broeden immers veel eerder of later in het jaar. Bovendien begint het broedseizoen al vóór de eileg. De inventarisatie van (roof)vogelnesten is veelal lastig en bovendien wordt die inventarisatie niet altijd op de juiste wijze uitgevoerd. Daarom zou, naast een langere werkstop, tijdens deze periode ook in naald- en populierenbos een volledige werkstop moeten gelden. Nu de werkstop onvoldoende ruim is en tijdens de werkstop in naald- en populierenbos nog werkzaamheden plaatsvinden, biedt de gedragscode volgens eisers niet de garantie dat op de meest zorgvuldige wijze gewerkt zal worden, terwijl dit wel een voorwaarde voor het verlenen van een goedkeuringsbesluit is.

De rechtbank is van oordeel dat niet van doorslaggevend belang is of de tijdelijke werkstop geheel overeenkomt met het broedseizoen of niet. Maatregel 13 van de gedragscode vermeldt immers duidelijk dat bijzondere nestbomen en holenbomen niet worden geveld. Maatregel 14 wijst er onder meer op dat ook andere broedgevallen beschermd dienen te worden. De gedragscode voorziet daarmee reeds in een jaarronde bescherming voor alle broedende vogels, ook wanneer het broeden buiten de werkstop plaatsvindt. Dat de tijdelijke werkstop, die naast de jaarronde bescherming nog extra bescherming biedt, niet de volledige broedperiode van alle soorten vogels beslaat, doet niet af aan het feit dat alle broedgevallen ook buiten deze periode beschermd worden.

Ook het feit dat in naald- en populierenbos geen volledige werkstop geldt, maakt naar het oordeel van de rechtbank niet dat met de gedragscode zorgvuldig handelen ten aanzien van beschermde vogels onvoldoende is gewaarborgd. In de gedragscode is onder maatregel 6 de verplichting opgenomen dat voor aanvang van de boswerkzaamheden een inventarisatie plaatsvindt van alle te beschermen soorten. Deze inventarisatie dient te worden verricht door een, in de gedragscode gedefinieerde, 'ecologische deskundige'. Met betrekking tot de moeilijk te lokaliseren wespindief is in maatregel 6 nog specifiek opgenomen, dat wanneer de wespindief in de vijf voorgaande jaren in een perceel heeft gebroed of wanneer er concrete aanwijzingen zijn dat een wespindief op het terrein aanwezig is, een ter zake deskundige wordt ingeschakeld.

De rechtbank overweegt dat, gelet op artikel 16c, eerste lid, aanhef en onder b 2°, ii, van het Vrijstellingsbesluit, verweerder een bepaalde mate van vrijheid toekomt om af te wegen of met de gedragscode voldoende gewaarborgd is dat zorgvuldig gehandeld zal worden. Meer specifiek heeft verweerder in dit geval moeten afwegen of in redelijkheid alles wordt verricht of nagelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat nesten worden beschadigd, vernield of verstoord. De rechtbank is van oordeel dat de verplichte inventarisatie vooraf door een ecologisch deskundige, waarbij bovendien extra waarborgen bestaan met betrekking tot de

---

aangehouden ten aanzien van broedgevallen, en dat deze verstoringsvrije afstand ook moet worden aangehouden ten aanzien van broedgevallen buiten de werkstop. Nu verweerder dit heeft nagelaten geeft het goedkeuringsbesluit op dit punt geen blijk van een voldoende belangenafweging en motivering. Het is daarom in strijd met artikel 16c van het Vrijstellingsbesluit, alsmede met de artikelen 3:4, eerste lid, en 3:46 van de Awb. Ook om deze reden is het beroep gegrond. In rechtsoverweging 19 zal de rechtbank de aan deze conclusie te verbinden gevolgen uiteenzetten.

17. Eisers voeren verder aan dat naast de nestboom ook de functionele leefomgeving van broedende vogels in de gedragscode beschermd moet worden. Daaronder vallen bijvoorbeeld de plukplaatsen, uitkijk- en slaapbomen. Die kunnen, afhankelijk van de soort, 30 tot 250 meter verwijderd zijn van de nestboom.

De rechtbank heeft reeds overwogen dat in het goedkeuringsbesluit nader gemotiveerd moet worden opgenomen welke verstoringsvrije afstand moet worden aangehouden. Het kan gebeuren, gelet op het hetgeen door eisers is aangevoerd, dat plukplaatsen en uitkijk- en slaapbomen buiten deze verstoringsvrije afstand staan, en dus op grond van de gedragscode niet gespaard hoeven te worden. De ABRvS (LJN BB8420) heeft overwogen dat voor zover een plan het leefgebied van de aanwezige soorten wijzigt, waardoor een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving, dit niet altijd moet worden aangemerkt als een opzettelijk verontrusting. In dat geval was van een opzettelijke verontrusting volgens de ABRvS geen sprake, onder meer omdat er voldoende leefgebied voor de soorten overbleef. Ook in dit geval blijft gelet op het karakter van de werkzaamheden, te weten gericht op het voortbestaan van het bos en de functionele leefomgeving, en de in de gedragscode op te nemen verstoringsvrije afstand voldoende leefomgeving voor de beschermde vogelsoorten over. Het feit dat de vogels binnen deze leefomgeving wellicht een andere plukplaats of uitkijkboom moeten vinden, leidt er dan ook niet toe dat verweerder de gedragscode niet had mogen goedkeuren. Deze grond slaagt niet.

18. In de gedragscode is opgenomen dat de maatregelen die daarin staan, niet hoeven te worden nageleefd wanneer het werkzaamheden betreft die evident niet tot overtreding van de verbodsbepaling uit de Ffw leiden. Als zodanig worden in de gedragscode bestempeld:

- inventarisatiewerkzaamheden;
- het bleszen van bomen;
- werkzaamheden die plaatsvinden op boswegen en bospaden en in bermen, waaronder wegonderhoud, aanbrenge van routebepaling en infopanelen, het verwerken van langhout, het transporteren van hout en het chippen van hout;
- het handmatig uittrekken van invasieve uitheemse soorten, waaronder Amerikaanse vogelkers.

Eisers hebben aangevoerd dat deze werkzaamheden wel degelijk kunnen leiden tot overtreding van de Ffw. Eisers hebben deze stelling echter, naar het oordeel van de rechtbank, onvoldoende onderbouwd. De rechtbank kan verweerder volgen in zijn standpunt dat deze, in de gedragscode genoemde werkzaamheden in beginsel niet tot overtreding van de Ffw leiden. Daarbij merkt de rechtbank op dat in de gedragscode voor deze werkzaamheden uitdrukkelijk de voorwaarde is vermeld dat de normale zorgvuldigheid in acht wordt genomen. De rechtbank ziet hierin een verwijzing naar de onverkort geldende zorgplicht van artikel 2 van de Ffw. Deze grond slaagt niet.

19. Zoals hiervoor is overwogen onder 12 en 16 is het goedkeuringsbesluit in strijd met de artikelen 16b en 16c van het Vrijstellingsbesluit en de artikelen 3:4, eerste lid, en 3:46 van

de Awb en komt daarmee in aanmerking voor vernietiging.

Deze gebreken lenen zich in beginsel voor herstel. Op grond van artikel 8:51a, eerste lid, van de Awb kan de rechtbank het bestuursorgaan in de gelegenheid stellen een gebrek in het bestreden besluit te herstellen of te laten herstellen. Dat kan hetzij met een aanvullende motivering, hetzij, voor zover nodig, met een wijzigingsbesluit na of tegelijkertijd met intrekking van het nu bestreden besluit. Op grond van artikel 8:80a van de Awb doet de rechtbank dan een tussenuitspraak.

De rechtbank ziet in dit geval aanleiding om verweerder in de gelegenheid te stellen de gebreken te herstellen en bepaalt de termijn waarbinnen verweerder dat kan doen op acht weken na verzending van deze tussenuitspraak.

20. Verweerder wordt in de gelegenheid gesteld om op de hiernavolgende wijze de gebreken te herstellen.

Verweerder dient als voorwaarde aan zijn goedkeuring te verbinden dat het bewaren van de checklist behorende bij de gedragscode verplicht wordt gesteld, gedurende een door verweerder te bepalen termijn. Bij het bepalen van deze termijn dient verweerder rekening te houden met de periode waarin de checklisten voor ambtenaren die belast zijn met controle, inzichtelijk moeten zijn.

Ook met betrekking tot de verstoringgevoelige afstand dient verweerder zijn goedkeuring van de gedragscode aan te vullen, dan wel te wijzigen. Verweerder dient eerst ofwel afdoende te motiveren waarom de 50 meter die is aangehouden als verstoringvrije afstand voor vogels in bijzondere nest- en holenbomen voldoende bescherming biedt, danwel te formuleren dat goedkeuring van de gedragscode wordt gegeven onder de voorwaarde dat een grotere verstoringvrije afstand dan 50 meter voor bijzondere nest- en holenbomen wordt aangehouden, waarbij dan voor die afstand een voldoende motivering wordt gegeven. Voorts dient verweerder gemotiveerd een verstoringvrije afstand voor andere vogelsoorten vast te stellen. Tot slot dient verweerder als voorwaarde aan zijn goedkeuring te verbinden dat de verstoringvrije afstanden die tijdens de werkstop gelden, ook gelden ten aanzien van broedgevallen buiten de periode van 15 maart tot 15 juli.

Zoals hiervoor in rechtsoverweging 10 overwogen, kunnen genoemde gebreken juridisch rechtsgeldig worden hersteld door middel van wijziging van, dan wel nadere motivering in het goedkeuringsbesluit. De rechtbank hecht er aan op te merken dat het, gelet op de hanteerbaarheid van de gedragscode in de praktijk, aanbeveling verdient om genoemde wijzigingen in de gedragscode zelf op te (doen) nemen.

21. Als verweerder geen gebruik maakt van de gelegenheid het gebrek te herstellen, moet hij dat op grond van artikel 8:51b, eerste lid, van de Awb en omodeloze vertraging te voorkomen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk drie weken na verzending van deze uitspraak schriftelijk meedelen aan de rechtbank.

Als verweerder wel gebruik maakt van die gelegenheid, zal de rechtbank eisers en derdepartijen in de gelegenheid stellen binnen vier weken te reageren op het resultaat van het herstel door verweerder. In beide gevallen en in de situatie dat verweerder de hersteltermijn ongebruikt laat verstrijken, zal de rechtbank in beginsel zonder tweede zitting uitspraak doen op het beroep.

22. De rechtbank houdt iedere verdere beslissing aan tot de einduitspraak op het beroep. Dat laatste betekent ook dat zij over de proceskosten en het griffierecht nu nog geen beslissing neemt.

Beslissing

De rechtbank:

- stelt verweerder in de gelegenheid om binnen acht weken na verzending van deze tussenuitspraak de gebreken te herstellen, met inachtneming van hetgeen in deze tussenuitspraak is overwogen.

Deze uitspraak is gedaan door mr. V.M.M. van Amstel, voorzitter, en mr. J.M. Willems en mr. Y. van Wezel, leden, in aanwezigheid van mr. M.E.J. Sprakel, griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op 20 augustus 2012.

griffier .

voorzitter

Afschrift verzonden aan partijen op: **23 AUG 2012**

Rechtsmiddel

Tegen deze tussenuitspraak staat nog geen hoger beroep open. Tegen deze tussenuitspraak kan hoger beroep worden ingesteld tegelijkertijd met hoger beroep tegen de (eventuele) einduitspraak in deze zaak.

Voor copie conform de griffier

---

wespendief, maakt dat de afweging die verweerder heeft gemaakt niet als onredelijk valt aan te merken. Weliswaar zal het in de praktijk voor kunnen komen dat een broedgeval niet gelokaliseerd wordt en als gevolg daarvan wordt vernield, maar naar het oordeel van de rechtbank wordt dit met voornoemde maatregelen zoveel als redelijkerwijs mogelijk voorkomen. Het opnemen van een verderstrekkende of ruimere werkstop was dan ook niet noodzakelijk om goedkeuring te kunnen verlenen aan de gedragscode.

16. Eisers voeren voorts aan dat de werkzaamheden buiten de verstoringsgevoelige afstand van nesten moeten plaatsvinden. De gedragscode biedt daartoe onvoldoende (toereikende) maatregelen. De deskundige R.L. Vogel heeft ter zitting verklaard dat inventarisaties uitwijzen dat de afstand tussen boomvellingen en broedgevallen voor roofvogels over het algemeen ten minste 150 meter moet zijn om verstoring van de broedgevallen te voorkomen. Voor zangvogels is de verstoringsgevoelige afstand kleiner, variërend van soort tot soort. Ook het rapport van SOVON vogelonderzoek Nederland vermeldt dat het handhaven van een afstand van 150 meter bij roofvogelnesten het aantal verstoringsgevallen kan terugdringen. De rechtbank stelt vast dat in de gedragscode in maatregelen 4 en 5 is bepaald dat in de periode tussen 15 maart en 15 juli geen werkzaamheden worden verricht in loof- en gemengd bos en dat er geen werkzaamheden plaatsvinden in een vak/afdeling met naald- en populierenbos wanneer is vastgesteld dat daarin broedgevallen voorkomen van vogelsoorten die zijn opgenomen in de Rode lijst 2004 of bijlage 1 van de Vogelrichtlijn. Daarnaast is specifiek met betrekking tot de verstoringsgevoelige afstand in maatregel 13 opgenomen dat de bomen direct naast een bijzondere nestboom worden gespaard, en dat in de periode van 15 maart tot 15 juli geen vellingwerkzaamheden worden uitgevoerd binnen een afstand van 50 meter vanaf een bijzondere nestboom. In maatregel 15 is opgenomen dat in die periode bij andere nestbomen 'voldoende afstand' wordt gehouden.

De rechtbank is van oordeel dat verweerder onvoldoende heeft gemotiveerd waarom hij, ondanks het advies van SOVON en het onderbouwde standpunt van eisers, het aanhouden van een verstoringsvrije afstand van slechts 50 meter tot bijzondere nest- en holenbomen heeft goedgekeurd. Ter zitting is desgevraagd een nadere toelichting hierop van de zijde van verweerder uitgebleven. Bovendien wordt de afstand van 50 meter tot bijzondere nest- en holenbomen overeenkomstig de gedragscode slechts aangehouden tijdens de werkstop. Buiten deze periode moeten alleen de bomen direct naast de bijzondere nestboom worden gespaard. Niet valt in te zien waarom voor deze broedgevallen de verstoringsvrije afstand niet hoeft te worden aangehouden. De broedgevallen buiten de werkstop genieten op deze wijze niet de bescherming die tijdens de werkstop kennelijk wel noodzakelijk wordt geacht.

Ook ten aanzien van 'andere' broedgevallen dan de vogels in bijzondere nest- en holenbomen is de rechtbank van oordeel dat onvoldoende door verweerder is gemotiveerd waarom hij de gedragscode heeft goedgekeurd terwijl daarin slechts wordt bepaald dat er 'voldoende' afstand moet zijn tussen de werkzaamheden en deze broedgevallen. Eisers hebben voldoende onderbouwd, onder meer aan de hand van het rapport van SOVON, dat ook voor deze vogelsoorten een verstoringsgevoelige afstand bestaat, waarmee rekening dient te worden gehouden. De term 'voldoende' afstand, die niet nader door verweerder is toegelicht in het goedkeuringsbesluit, biedt dan ook onvoldoende bescherming voor deze broedgevallen. Bovendien wordt deze bescherming wederom alleen in de periode van 15 maart tot en met 15 juli geboden. Buiten deze periode hoeft, gelet op de maatregelen in de gedragscode, kennelijk in het geheel geen afstand te worden gehouden waar het 'andere' broedgevallen betreft.

Met de gedragscode is thans onvoldoende gewaarborgd dat zorgvuldig wordt gehandeld ten aanzien van beschermde vogelsoorten. De rechtbank is van oordeel dat verweerder voldoende gemotiveerd en concreet aan had moeten geven welke verstoringsvrije afstand moet worden